

2 pav. Šurfe 18 atidengtas pamato fragmentas. N. Vailionytės nuotr.

Fig. 2. The foundation fragment unearthed in test pit 18.

Žvalgymų metu Piliakalnio gatvėje fiksuotas XVIII a. priskiriamas kultūrins sluoksnis, kurio dalis buvo suardyta XX a. tiesiant vandentiekio bei kanalizacijos trasas. Paupio gatvėje vertingas kultūrinis sluoksnis neaptiktas. Utenos gatvės PV dalyje kasant elektros kabelius, vertingas kultūrinis sluoksnis nepasiektas – čia fiksuotas XX a. suformuotas sluoksnis. Utenos gatvės ŠV dalyje elektros kabelių tranšėjų žvalgymo metu irgi aptiktas tik XX a. suformuotas sluoksnis.

The excavations in the vicinity of Ukmergė Old Town and hillfort

During the 2010 excavation, 26 2 x 1 or 2 x 2 m test pits were excavated on Vilniaus, Piliakalnio, Paupio, and Utenos Streets (Fig. 1). A 17th–18th-century cultural layer and building foundations (Fig. 2) were discovered in some of the test pits. The finds in the majority of the test pits were potsherds.

VELIUONA

Vytautas Juškaitis, Nijolė Vailionytė

Tyrimai Veliuonoje, Gedimino gatvėje 17

2010 m. lapkričio – 2011 m. sausio mėnesiais. buvo atlikti tyrimai ir žvalgymai Veliuonoje, Gedimino g. 17. Tyrimai vykdyti todėl, kad šio pastato viduje numatoma atlikti žemės kasimo darbus: tvirtinti pamatus, kolonų vietose iškasti 1,6x1,6 m dydžio duobes, kasti trasas drenažui.

Tyrimai ir žvalgymai vykdyti 1,5 m atstumu nuo pastato sienų, taip pat kolonų vietose, žvalgymai – prie pastato Š sienos, 5 kolonų vietose (kolonų Š eilė) ir prie R sienos Š dalies. Tyrimai atlikti prie V ir P sienų, taip pat R sienos P dalyje ir 5 kolonų vietose (kolonų P eilė) (1 pav.). Likusioje pastato dalyje žemės kasimo darbai nebuvo numatyti, tad tyrimų ten nebuvo.

Iš pradžių atlikti žvalgymai palei pastato Š sieną. Jų metu fiksuotas 30–80 cm storio pilkos žemės sluoksnis su XX a. radiniais. Šiame sluoksnyje yra molio, žvyro ir šlyno intarpų. Po šiuo sluoksniu 30–80 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus atsidengė įžemis (šlynas). Prie R sienos pastato ŠR kampe taip pat atlikti žvalgymai. Jų metu nuo paviršiaus fiksuotas XX a. datuojamas sluoksnis. Šioje dalyje pastebėtas staigus įžemio nuolydis iš Š į P. Sluoksnio apačia Š dalyje pasiekta 60 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, P dalyje – 1,7 m nuo dabartinio žemės paviršiaus. Po šiuo sluoksniu 0,65–1,8 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus prasidėjo įžemis (šlynas). Žvalgymai iškastų 5 1,6x1,6 m dydžio

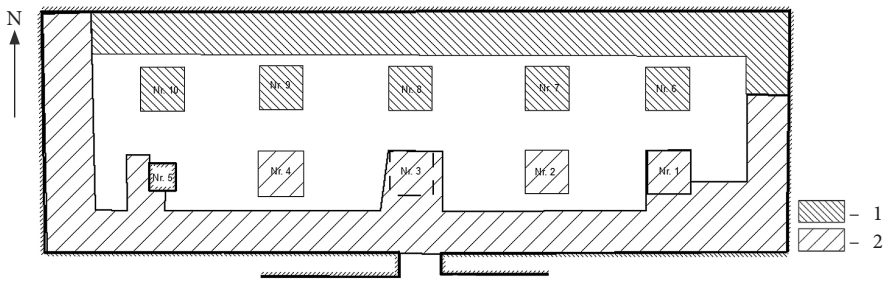

1 pav. Tyrimų Gedimino g. 17 Veliuonoje situacijos planas: 1 – žvalgymų vietos; 2 – tyrimų vietos. V. Juškaičio brėž.

Fig. 1. Situation plan of the investigation at Gedimino St. 17 in Veliuona: 1 – watching brief sites; 2 – excavation sites.

duobių (5 numatomų kolonų (kolonos 6–10) vietose) vietose parodė, kad šioje vietoje yra 0,3–1,1 m storio XX a. datuojamas pilkos žemės sluoksnis, kuriame yra molio, žvyro ir šlyno intarpų.

Tyrimai atlikti palei pastato V, P sienas ir dalį R sienos. Kad pastatas nesugriūtų, jie vykdyti 1,5x2 m dydžio mažomis perkasomis. Perkasos buvo dėliojamos šachmatine tvarka. Iškasus tokią perkasą, pamatas būdavo tvirtinamas. Kai betonas ataušdavo, šalia būdavo kasama kita perkasa. Tokiu būdu palei R sieną ištirtas 6x1,5 m dydžio plotas. 50–70 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus aptiktas pilkos žemės sluoksnis su XVII–XVIII a. datuojamais radiniais. Rasta koklių, buitinės keramikos. Sluoksnio storis siekė 40–50 cm. Po juo prasidėjo šviesiai pilkos žemės sluoksnis be radinių. Šis sluoksnis buvo irgi 40–50 cm storio. Po juo aptiktas 10–20 cm storio tamsiai pilkos žemės sluoksnis be radinių. Po pastaruoju sluoksniu aptiktas šlynas (įžemis). Fiksuotas staigus įžemio nuolydis iš Š į P. Greičiausiai šioje vietoje aptiktas šlaitas, kuris buvo užpiltas, o virš įžemio esantis tamsiai pilkos žemės sluoksnis yra buvęs žemės paviršius.

Palei pastato P sieną tyrimų metu iškastas plotas, kurio vienas kraštas remiasi į pastato P sieną, o kitas kraštas nutolęs 1,5 m į Š nuo šios sienos. Ploto PR dalyje perkasa platesnė. Čia ji nutolusi per 2,5 m į Š nuo P sienos. Taip norėta atidengti didesnį plotą toje vietoje, kur atsidengė molio sluoksnis. Perkasa ne visu plotu kasta iki įžemio. Dalis perkasos kasta iki projektinio gylio. Visame tirtame plote palei pastato P sieną, po XX a. datuojamu sluoksniu aptiktas sluoksnis su XVII–XVIII a. datuojamais radiniais. Didesnė radinių koncentracija yra ploto R dalyje. Jos V dalyje rasti tik pavieniai radiniai. Iš įdomesnių radinių paminėtini puodelis ir taupyklė (2 pav.). Po šiuo sluoksniu aptiktas įžemis (šlynas).

Palei V sieną ištirtas plotas, kurio V sienelė remiasi į pastato V sieną, o R sienelė nutolusi nuo šios sienos 1,5–2 m. Nuo viršaus fiksuotas XX a. datuojamas sluoksnis. Po juo aptiktas sluoksnis su XVII–XVIII a. datuoja-

2 pav. Taupyklė. V. Juškaičio nuotr.

Fig. 2. The coin bank. 0 2 cm

mais radiniais. Šioje dalyje irgi fiksuotas įžemio nuolydis iš Š į P. Sluoksnio apačia Š dalyje pasiekta 50 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, P dalyje – 1,5 m nuo dabartinio žemės paviršiaus. Po šiuo sluoksniu, 0,55–1,6 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus prasidėjo įžemis (šlynas).

Kolonų 1–4 vietose ištirti 4 šurfai, kiekvienas 1,6x1,6 m dydžio (kolonų P eilė). Jų vietose aptiktas kultūrinis sluoksnis su XVII–XVIII a. datuojamais radiniais. Iš kitų išsiskiria kolona 5. Ją nuspręsta išsaugoti, po ja pasikasus sutvirtintas jos pamatas. Iš pradžių nuspręsta kasti į R nuo kolonos ir sutvirtinus jos pamatą iš R, tą patį daryti V pusėje. Tačiau iškasus 50 cm į gylį nuo dabartinio žemės paviršiaus, kolonos pamatas baigėsi. Norint pasiekti projektinį gylį, dar reikėjo kasti 1,15 m. Kadangi kolona pasvirusi, o jos pamatas baigiasi 1,15 m iki projektinio gylio, nuspręsta dėl darbų saugos tvirtinant šios kolonos pamatus neatlikti archeologinių tyrimų, o leisti kasti statybininkams taip, kad būtų užtikrinta darbų sauga, tačiau kolonos tvirtinimo darbų metu atkasamus sluoksnius archeologui žvalgant.

The field evaluation at Gedimino Street 17

During November 2010 – January 2011, excavations and watching briefs were conducted at the site of future earthwork: foundation reinforcement, column, and drainage line sites (Fig. 1) inside the building at Gedimino St. 17 in Veliuona. Along the building's E wall a 6 x 1.5 m area was excavated and a layer of grey soil with 17th–18th-century finds: stove tiles and household pottery was discovered at a depth of 50–70 cm, below that a 40–50 cm thick layer of light grey soil without finds and finally, a 10–20 cm thick layer of dark grey soil also without finds. Analogous layers also existed at the building's S wall. A coin bank should be mentioned among the more interesting finds found at this site (Fig. 2).

Nijolė Vailionytė

Veliuonos magazino tyrimai

2010 m. vykdyti Veliuonos (Jurbarko r.) senamiestyje (UK 13009) piliakalnių papėdėje esančio magazino (UK 16625) ir jo aplinkos tyrinėjimai (1 pav.). Pastato Š dalyje prie pamato tirti 2 šurfai (2, 3). Šurfe 2, nesant techninių galimybių, pamato apačia nepasiekta. Šurfe 3 pamato apačia aptikta apie 1,2–1,4 m gylyje. Vertingų kultūrinių sluoksnių šiuose šurfuose nerasta.

Pastato V dalyje prie pamato tirtas ***šurfas 1***. Čia pamato apačia pasiekta 2 m gylyje nuo esamo žemės paviršiaus. Šurfe 1 šalia pamato bei po juo aptiktas kultūrinis sluoksnis su XVIII a. būdingos buitinės keramikos fragmentais. Sluoksnio apačia buvo 2,4 m gylyje.

Pastato P dalyje prie pamato iš lauko pusės tirti šurfai 4 bei 10, pastato viduje prie P sienos tirti šurfai 9 ir 11. ***Šurfe 4*** pamato apačia pasiekta 1,5–1,6 m gylyje. Po pamatu rastas itin intensyvus kultūrinis sluoksnis, preliminariai datuojamas XVIII a. ***Šurfe 10*** 5–20 cm gylyje aptiktas statmenai pastatui išsidėsčiusio pamato fragmentas. Lygiagrečiai pastatui, 14 cm nuo jo, 80–99 cm gylyje rastos ant skiedinio 2–3 eilėm krautos plytos. Magazino pamato apačia šiame šurfe nepasiekta. Pastato viduje, ***šurfe 9***, 1 m gylyje aptiktas buvusių magazino grindų (?) fragmentas. Siekiant jį išsaugoti, iki pamato apačios šurfas nekastas. ***Šurfe 11*** pamato apačia pasiekta 70 cm. Po pa-